

“UKRAINIAN LABOR NEWS”

Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n. cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man. Subscription per year \$4.00 Telephone: St. John 1465.

“УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ”

часопис для робочого люду — виходить два рази на тиждень: В СЕРЕДУ І СУБОТУ. Видане Товариством “Українських Робітничих Вістей” Передплата на рік \$4.00 Адреса:— UKRAINIAN LABOR NEWS cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непоміщення в газеті рукописів не звертає ся, хіба що дописувачеві вразно зазначити, що бажає звороту своїх рукописів на випадок їх непоміщення та залучити поштову марку на її переказу.

ЗНАЧІНС ПРЕСИ.

Що таке преса?

На таке питання пересічний читач відповість, що преса се газети, журнали, в яких пишуть ся про різні події і т. п. А свідоміший читач відповість на це питання ще більше. Він скаже, що преса керує опінією мільйонів людей, керує їх мозком.

У всіх капіталістичних краях міністри, генерали губернатори і всі найвищі урядники числять ся з голосом не тільки тої великої преси, яка має за собою дану сильну політичну партію, але числять ся навіть з голосом тих поодиноких видавців, які в данім краю мають в своїх руках кілька великих газет та журналів.

Тому капіталісти у всіх краях старають ся всіма силами приборати до своїх рук пресу. Вони засвоюють свої величезні видавництва, видають щодня мільйони примірників величезного формату газет і журналів, в яких попри подаване різних вістей про всякі події в цілм світі, старають ся еще вести свою пропаганду, ширити свої клічі, щоби втримати масу під своїм впливом. Вони викидають мільйони на заснування по всіх частях світа своїх агенцій, котрі і доносять їм про різні події в світі, а добре платні високовчені редактори висвітлюють ці доносення в кориснім для капіталістів дусі.

А робить ся се так: Французьким, наприклад, капіталістам корисніше, щоби Шлеск забрав польська шляхта, бо вона опісля однаково передасть його в їх руки. Тоді на розказ капіталістів вся французька капіталістична преса починає описувати Німців як в найчорніших красках, вона напише, що Німці замордували десь там французького жовніра, або зневажили французський прапор і т. д.

В той сам час ся преса напише, що “геройські” польські жовніри обстоюють за “зневаженнями” Французами, що вони готові навіть жите своє за них віддати. І ся преса цілком промовчує ті наслідства, які чинять французські та польські жовніри над Німцями. В той спосіб вона підготує опінію французьких мас, щоби знайти між ними попере для своїх злочинських замірів.

Інаходить. Робітнича преса у всіх краях, за винятком радянських республік, еще за слаба, щоби зрвати маску зі злочинського лиця капіталістичної преси і показати його перед темними обдуреними масами в дійснім світі.

Капіталістична преса, помімо своїх величезних доходів зі всіх сторін, помімо того, що на неї у всіх фабриках і заводах працюють мільйони робітників, дістає еще допомогу від своїх правительств. Бо правительства знають ціну, знають силу сеї преси.

Свідомі робітники також знають, яку роллю грає преса в політичній і економічній класовій боротьбі поневоленої класи з пануючою, і старають ся всіма силами піддержувати свою молоденську робітничу пресу. Так, робітнича преса еще молоденська і бідна в порівнянню з капіталістичною. Робітники не мають мільйонного капіталу, не мають своїх великих друкарень, тому не є в силі розвинути як слід свою пресу. Крім того, капіталістичний апарат стараєть ся на кожнім кроці здущити робітничу пресу. У всіх капіталістичних краях робітнича преса переслідуеть ся, заганяеть ся в підземелля, а тих, що коло неї працюють, кидаєть ся в тюрми.

Капіталісти переслідують робітничу пресу, бо знають її силу. Вони знають, що робітнича преса пробиває собі шлях до бідної робітничої хатини, де робітник після тяжкої денної праці, схилившись над невеликими сторінками своєї газети, просвічає свій мозок, набирає моральної сили і відваги для боротьби за кращу долю. Капіталісти се дуже добре знають і уживають всіх своїх сил, щоби підкупити робітничих провідників, щоби спровокувати їх, а коли і се не вдаєть ся, тоді вони через своїх агентів підкуплюють і підполюють зграю чорної сотні, яка нападає та розбиває робітничу друкарню. Се случаеть ся у всіх капіталістичних краях і ці факти аж надто відомі, щоби їх тут наводити.

В той час, як капіталістична преса керує опінією цілого буржуазного світа і має вплив на темні, задурені націонал-шовіністичні маси, в той час робітнича преса є виразним воєм класово-свідомого пролетаріату і вказує йому шлях в боротьбі за його освободжене.

Тепер скажемо еще кілька слів про українську пресу.

Як нігде в світі нема на який би то не було мові т. зв. “незалежної” преси, так нема “незалежної” преси і на українській мові. Коли яка газета пише, що вона є безпартійна і незалежна, то вона бреше. Если навіть і появить ся за починком одного чи кількох осіб яка газетка, що проголошує себе безпартійною і незалежною, то робить вона се тому, що хоче себе продати. Словом “незалежна” вона показує, що вона виставлена на продаж.

І її купують: якабудь релігійна секта або буржуазна політична партія. Розуміють ся, перед тим як купити таку “незалежну” газетку, чи бодай дати її запомогу, капіталістичні агенти старають ся перше вивохати, яку силу має за собою та газетка і після того і платять. Если ж нема за що платити, то “незалежна” протягне з пару тижнів чи місяців і так “незалежно” і умре.

Так “незалежно” істнує за границею укр. “безпартійна” патріотична преса. Правда, вона не така сильна і впливова, щоби капіталісти чи буржуазно-політичні партії забезпечували її істнуванню; тому вона не цураєть ся різних темних шляхів добування средств на своє істнуванне. Вона містить шахрайські доברי платні оголошення різних докторів, агентів, ворожок і т. д. Ось наприклад “Укр. Гол.” оголошував на цілої чверть сторони хоробальну агенцію Гуровського, вихваляючи його перед своїми читачами подібн неба. А нині того самого Гуровського

арештувала віннігерська поліція за крадіж тих грошей, які йому передавали люди для переслання до старого краю.

Таких продажним часописам зовсім байдуже, що навіть їх власні передплатники можуть впасти жертвою таких шахрайських оголошень. Ся укр. преса не має своїх запасних великих капіталів і тому продаєть ся різним злодіям, що зовсім не перешкаджає їм бути “патріотичною”.

А за те погляньте, як вона скажемо накидаєть ся на все, що робітниче. Як вона оплюговане визвольний робітничий рух на Радянській Україні. Як вона дає робітничу пресу і робітничі товариства тут в Канаді і Америці, щоби лише заслужити від пана охлала.

Робітнича преса також залежна. Вона залежна від самих свідомих робітників — більше від нікого. Вона служить робітничим інтересам, вона видаєть ся виключно за робітничі гроші, вона від них і залежна.

Вона бідна, так як і самі робітники бідні, але вона чиста, отверта і не шукає охлалів зі стола панів. Її чистота і саме істнуванне залежать виключно від самих класово-свідомих робітників.

Тяжко часописею, залежною лише від класово-свідомих робітників і фермерів в Канаді є “Укр. Роб. Вісти”.

Скільки приходилось пережити “Укр. Роб. Вістям” за час їх істнуванн! А однак вони не забували ні на хвилину про те велике завданне перед укр. робітництвом в Канаді і Америці, а навіть по часті і в Європі, яке вони самими робітниками покликани виконувати.

І так з дня на день, з тижня на тиждень, з місяця на місяць, як кожний свідомий робітник чесно бореть ся за своє істнуванне, так бореть ся за своє істнуванне і його часопис “Укр. Роб. Вісти”.

Ліпше живеть ся матеріально робітникам, ліпше поводити ся і його часосини. Тепер от в Канаді криза, хоч не так велика як по інших краях, і робітничі та фермерів живеть ся тяжше, то се відбиваєть ся і на “Укр. Роб. Вістях”. Особливо еще тепер, від літа. Але ми віримо, що товариші робітники і фермери прийдуть своєю часосини на поміч тепер, як приходили вже не раз на наш поклик попередно. Ми не звертаємо ся до своїх передплатників дуже часто, але коли треба, то кажемо отверто: товариші, ваша часосиня потребує матеріальної помочи. Ми кажемо се без жадних прикрас, без жадного апелю до серця, ми говоримо се до здорового розуму свідомого робітництва.

Нині ми якраз се говоримо: Товариші! Ваша часосиня “Укр. Роб. Вісти” потребує від вас помочи!

Не забувайте, що “Укр. Роб. Вісти” не підуть до пана за охлалом, бо тоді вони не будуть робітничими, але ідуць за поміччю до вас, до тих, чим інтересам вони служать.

Товариші! Збирайте пресовий фонд на “У.Р.В.”, приєднуйте їм передплатників, устроюйте заходом товариств ліквіди, забави і інші підприємства — і в той спосіб поможіть своїм часосині. Робіть се не оглягаючись, робіть сейчас!

Волинєць.

БЕЗ ГРУНТУ.

Зі світів: вранглізького, шпіонського, магометанського, унійського і “загробно-літературно-початкующего”.

Французьке правительство не може дати собі раду з вранглізми, яких тепер ніхто не хоче прийняти. Якось недавно бразилійське правительство згодило ся було дати приміщенне в своїх лісах для 20.000 сирітків. Французьке правительство сему дуже зраділо, наладувало тим вранглізми три кораблі і виправило їх в дорогу. Тимчасом президент Бразилії налякав ся, щоби вони не задумали заснувати в Бразилії монархію і заборонив сям вранглізми вступу на територію Бразилії.

Французьке правительство возить ся тепер з ними і не знає, до якого берега їх причалити... На Марс їх!

Кореспондент лондонського “Таймса” доносить до тої газети з Ревалы, що він вивідав про всі большевицькі організації за границею, які мають на цілі повернутити до гори головою цілий капіталістичний світ.

Він каже також, що з Москви отримано телеграму — хто отримав не відомо — в котрій сказано, “щоби комуністична ячейка в Дубліні отримала через Красина 50.000 фунтів стерлінгів...”

Телеграма підписана “Комінтерн”. Дальші висліджування сего англійського джентельмена в сій області припинились, бо він не може догнати, хто то є той “Комінтерн”.

Турчанки в Константинополі збунтувались проти російських чорносотенців.

Ріжні безробітні російські князі, графи, барони, архирей, повтікавши з Росії до Константинополя, позакладали там доми гри, “благородні” клуби і інші доми розпусти, в яких випорожнювали кишені правовірних послідователів Магомета.

Жінки сих Турків збунтували ся проти сего і взнали до миської управи Константинополя петицію, в якій між иншим говорять:

“Наші чоловіки змінили ся: за вечера лишають свою сімю утїкати до ненависних домів гри... Тільки ранком вертають вони домів без грошей і без стиду... Пошадіть турецьку жінчину! Верніть її мужа!”

І — великий Аллах і Магомет пророк його! — стало ся чудом!

Турецькі власти в Константинополі вияли главу моленія Турчанок і заборонили в Константинополі сі доми розпусти, в наслідок чого 1.950 російських “святельств” і “благородій” опинились без роботи.

Українська лобожна преса доносила недавно, що митрополит Шептицький приїжджає до Америки. Тепер вже не приїде, бо папа римський віддав йому в концесію цілу большевицьку Росію, яку він має залити і прилучити до Риму.

“Народ” доносить, що Шептицький тепер находити ся в Бельгії, в Роттердамі, де він заявив кореспондентови, що папа довірив йому повномочія на всю Росію і він вважає, що тепер найліпший час для релігійної пропаганди в Росії на користь унії з Римом, що цікавим є, чому той папський тхір не їде до Росії, а лизить по Бельгії...

Шептицький розпочав вже навіть збиранне жертв на згадану ціль.

Если тепер такій відповідний час для релігійної пропаганди в Росії на користь унії з Римом, то цікавим є, чому той папський тхір не їде до Росії, а лизить по Бельгії...

Ми живемо в віці переворотів і винаходів... Ось недавно один доктор оголошив, що він винайшов спосіб, як переродити старих на молодих... Другий, не доктор а астроном, каже, що він говорив з душою своєї здохлої собаки... Знова якийсь хемік винайшов такий газ що зводять на ніщо всі доперішні машини убійства людей на війні, і при помочи того газу один чоловік буде у-

Юліян Чайківський.

ЯК ГАЛИЧАН ВТЯГНУЛИ В КОНТРЕВОЛЮЦІЮ.

ВІД РЕДАКЦІЇ. — Автор сеї розповідки Юліян Чайківський — Галичанин і бувший петлюрець. В 1918 році він був на Україні як полковник Січових Стрільців, які з вибухом революції в Росії утворили ся з полонених австрійської армії. По поваленні Скоропадського і зайняттю Січовими Стрільцями Київля, він був назначений в грудні 1918 р. т. зв. політичним референтом Особного Корпусу в Київі. Його робота заключалась в тім, що він на приказ Петлюри і інших арештував большевиків, яких розстрілювали його помічники на приказ австрійських властей без жадного суду і навіть без його відома. Потім був назначений начальником штабу Корпусу С. С., а що уступленою Директорією в Київля, командував дивізією С. С. Після того як Січові Стрільці побачили, що вони наїшли ся в ролі контрреволюціонерів і стали домогатися від Директорії згоди з большевиками та зведення радянського ладу на Україні, а Петлюра з Грековим стали залицятися до Французів в Одесі і заходив Січ. Стрільців скінчили ся на ніч, — Чайківський видав наказ всім частинам С. С. погнати ся в ешелони і відправити ся до Проскурова на відпочинок. Від цвітня 1919 р. Чайківський не брав серед С. С. жадної участі і поїхав до Галичини на відпустку. Відступуючи з Галичини разом з галицькою армією, він опинив ся знова між С. С. З розвалом петлюрецької армії в листопаді 1919 р., коли Петлюра з частинною старшиною поїхав до Польщі, а пречі перейшли до червоної або до галицької армії, Чайківський опинив ся в галицькій армії. Був зразу у Винниці і потім в Одесі, саме підчас останніх днів денікінців. Після освободженя Одеси увійшов в контакт з комуністами-борьобістами і почав писати статі під псевдонімами та перекладали твори Леніна і инших. Незабаром виступив отверто як комуніст під своїм дійснім іменем і передав себе до рук правосуддя, де його оправдали і увільнено. Нині Чайківський є секретарем Всеукраїнського Державного Видавництва в Харкові і між иншим написав отсю розповідку.

І. Інакше стало ся, як гадало ся.

Останнє десятиліття перед світовою грабінничю-імперіалістичною війною 1914—1918 рр. у східній Галичині клекотіло. Революційній настрій зубожлого, майже спролетаризованого галицько-українського селянства зростає не по дням, а по годинам. Згадади хоча би ті аграрні страйки 1902 року, які лясніною прокотили ся по цілій наддністрянській Україні і помімо розстрілів, вязниць скінчили ся частинною переможею селянства. Згадади про мотугний Січовий рух, який червоними січовими лентами обмережав цілу Наддністрянщину та своєю добровільною суворого січовою дисципліною перетворив селянські маси, передовсім маси селянської голоти в дисципліновані кадри. Шось на вір того, як фабрична дисципліна праці у великому промислі здійснювала пролетарські маси великого міста.

Згадади те революційне піднесенне підчас боротьби за виборчу реформу в 1907 році і підчас виборів, які скінчили ся розстрілами селян в Черняхіві та відомого селянина-революціонера Каганія в Лядському.

Згадади би замордоване Мирославом Січинським 12-го цвітня 1908 р. намісника графа Потюцького, виновика розстрілів у Черняхіві і Лядському, того самого, який в Бучачі погрожував галицько-українському хлопови справити друге Берестечко.

Революціонованою була й шкільна молодь і студентство, яких у великакській більшості пролетаризація села кидала на шкільну лавку, щоби знайти собі инший зарібок, щоби не йти на фюрнали до пана-дідича.

Безконечні університетські бучі, страйки гімназистів, ціла сітка революційних таємних кружків, Мирослава Січинського, смерть Адама Коцка на львівському університеті в 1911 році, смерть молоденського семінариста Чорній, вбивство польського шовініста-ката-професора Бутувського, безконечні демонстрації, бійки з поліцією на вулицях Львова.

Всім здавало ся і так страшили австрійське правительство східно-галицькі польські пані-дідичі, а саме, що східна Галичина являєть ся вульваром, який клекотить і угрожує сучасному (розумий капіталістичному) ладові.

2. Дрібно-буржуазна гниль загноне революцію.

Бачили польські пани та австрійські урядники, що їм розстрілами, арештами, вязницями не задутьши революції. Терор викликав терор. За Каганця гинув граф Потюцький, за Чорній кат Бутувський.

І от польські пани та австрійські урядники вдумали кращу штуку. Вони рішили перекупити частину галицько-української дрібнобуржуазної інтелігенції посольськими мандатами, ріжними урядовими і неурядовими посадами. Селянство боролось за виборчу реформу, підчас виборів проливало свою кров, йшло на жандармські багнеті—во імя svojого соціаль-

ного і національного визволеня із польсько-панського ярма.

А панове послали, засілиши у віденському парламенті та Львівському соїмі забували свої революційні промови на вічах, забували свої обіцянки...

Навпаки старали ся своїми пустими балачками в парламенті і соїмі забалакати революційні селянські маси, відволікти революційну увагу працюючих мас від рішучої боротьби ріжними кривдниками, соїмами зблудити добути і т. д. і т. д.

Чим більше панове послали привикали до мягких посольських крісєд, до посольської дієти, до “високого” товариства панів: міністрів, до своїх добре платних посад у Краєвому Відділі, намісництва, ріжних “союзах”, молочарнях, тим із більшою ворожнечею стали відносити ся до революційности селянства і молоді. Вони били ся потратити свої мигонькі крісєда, свої ситі посади.

І от починаєть ся вперте і завзяте укоськуване революційної стихії. Студентам кажуть вчити ся, а не бунтувати ся. Гнило загнаною ціле громадське жите. Замість прапару класового, а з ним і національного визволеня шляхом революційної боротьби, своїми перекупленими гнилыми руками висувають прапор лакейства, поїжні за посадами “органічної праці”.

3. Но встаети клекотить.

Хоча в передодені останної імперіалістично-грабінничюї війни зумили панове посла сею гнилою сильно зменшити революційний запал працюючих мас і молоді, однак встаети гниль не встигла дійти до самої глибини. Все-таки частина молоді, що щойно вишла з під подертої селянської стріхи, принесила з собою революційне полумя і горничко шукала кривдом себе шляхів. Після виборів 1917—1918 рр. зневірена в парламентаризм, у можливість якого небудь визволеня шляхом парламентарної боротьби, згоджена угодою соціал-демократії кидаеть ся до анархізму-комунізму, від його до національного революціонізму.

Вкінці задержуєть ся на Січовому русі, на військовому підготуванні селянських мас для майбутньої революції. І Січовий рух, а при самому кінці формоване Українських Січових Стрільців стає тою кузницею, де збирала ся і виковувала ся революційна енергія.

Останнім передовоїм акордом сього руху був величавий Січовий зїзд у Львові в червни 1914 р. — сеї перегляд революційних сил галицької України.

Однак і сього зїзду мусіла діткнути ся гниль рука галицько-української дрібнобуржуазії, панів послів Костів Левичевих і других, які привітали на зїзду площу намісника Божинського, генерала Кольшоварі. Не обійшло ся і без “Боже буде покровителі”.

4. Із революціонерів — імперіалістичне арміне масо.

Часи світової грабінничюї війни се часи найбільшої срамоти з боку дрібно-буржуазних галицьких політиків. Вони — сі кругленькі панове послали із кругленькими животами, думали своїм гнилим дрібно-буржуазним мозгом, що галицького хлопа зможе визволити німецький імперіалістичний мілітаризм. “Сі галузо наївної “політики” думали, що галицьку війну зможе визволити з лап польсько-панського вовка лише инший вовк, у даному випадкові німецький вовк. Бо бачите, панове посла бачили, що сі оба вовки жерли ся між собою...”

І панове посла революційну енергію селянських мас і молоді повернули в арміне мясо, буцім-то во імя України, сього тодішнього символу для мас національного і соціального визволеня, а в дійсності во імя грабінничюї інтересів австрійських банкірів, пруських конкірів і мадярських магнатів.

Гинило тисячами героїською смертю молоді найбільше революційне покоління галицької селянської бідноти, засліплене злочинною отруєю із гнилых уст панів послів, які в той час бавили ся у Відні.

Ані Талергофи, ані розстріли галицьких селян та інтелігенції озвірили мадярських польськими і німецькими офіцерами буцім-то за “зраду”, ані цілі ряди шибениць, спалені села, — не покидали гнилых мозгів галицько-українських вояків.

Вони до самого кінця сеї кривавої війни не переставали лизати окривавлені руки катів галицько-українського селянства. Однак самі маси вже не били ся по героїськи, вже не вірили панам послам. Чимраз сильнішим ставало дезертирство, чимраз частіше дунали проклони на панів послів.

(Дальше буде.)

бавити цілі ворожі армії і змити все з лица землі...

Одним словом живемо у віці “культури”

Навіть “ми”, Українці, не хочемо остати позаду: оди зроби вже літака і помазуюв його на синьо-жовто... Клопіт ліше, що той літак не хоче літати. Другий винайшов машину, яка буде мучити воздух... Вона навіть вже мучила-б, та тільки той воздух треба ловити долярями, яких винахідники ніхто не хоче дати.

Але цур їй, отій техніці! Для Славян, а особливо для “нас” Українців з постичною душою не лицове бабрати ся з залізем... Се справа Німця та Англія, в яких замість душі — годинник, замість жил —

пружини, в яких тече не кров, а коломаз.

“Наше призванне” — поезія і література, “наша надія” — учитель та літерати.

“Укр. Гол.” з 8. червня містить “Літературні проби” “початкуючих будучих літератів”

Один з сих “початкуючих” саскатувського походження перед розпочатем своїх проб, говорив як видно, не тільки з душами здохлих собак, але навіть з душами здохлих кіз і свиний, що дуже відбило ся на його “початкуючій пробі”.

Почав він її по козячому а скінчив по свинячому.

Ти, Фламаріоне, хоч відомий цілому світові астроном і до твоїх небесних справ “ми” не мішаємо ся, але щодо ба-

лачки з душами здохлих собак чи иншої шибени, то тобі еще треба йти до саскатувської бурси на науку: “Ме-ме-ме-ме... Туй-туй-туй... Гу-гу-гу... Ме-ме-ме-е-е... (Крун-крун, крун-кві-кві-і-і...)” Чуєш, Фламаріоне, яко мовно заговорили душі здохлої звирини з саскатувської бурси на сторінках “Укр. Гол.”? І се еще тільки “початкуючі”!

Лїзь, брате, ліпше назад на небо, а балачку з душами здохлих собак лиши для патріотичних саскатувців. А если час від часу хочеш почути якою мовою сі душі балакають, то перечитай послідне число “У. Г.” Мусій.